

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filozofie a religionistiky

Bakalářská práce

**PASTORAČNÍ TRANSFORMACE V ŘÍMSKOKATOLICKÉ FARNOSTI
PLZEŇSKÉ DIECÉZE A VE SBORU KŘESŤANSKÉ SPOLEČENSTVÍ
PLZEŇ**

(POPIS A SROVNÁNÍ)

Vedoucí práce: Jaroslav Vokoun

Autor práce: Robert Frouz

Studijní obor: Pastorační a sociální asistent / KS

Ročník: IV.

2006

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně
s využitím uvedených pramenů a literatury.

Robert Frouz

6

1 Úvod 6

1.1 Úvod 6

1.1.1 Úvod 6

1.1.2 Úvod 6

1.1.3 Úvod 6

2 Sociální práce 6

2.1 Sociální práce 6

2.2 Sociální práce 6

3 Pracovní podmínky 6

3.1 Pracovní podmínky 6

3.2 Sociální práce 6

4 Pracovní podmínky 6

4.1 Pracovní podmínky 6

4.2 Pracovní podmínky 6

5 Místní úroveň 6

5.1 Místní úroveň 6

5.2 Pracovní podmínky 6

5.2.1 Pracovní podmínky 6

5.2.2 Pracovní podmínky 6

5.2.3 Pracovní podmínky 6

5.3 Pracovní podmínky 6

5.3.1 Pracovní podmínky 6

5.3.2 Pracovní podmínky 6

5.3.3 Pracovní podmínky 6

5.3.4 Pracovní podmínky 6

6 Sociální práce 6

6.1 Sociální práce 6

6.2 Sociální práce 6

6.3 Sociální práce 6

6.4 Sociální práce 6

6.5 Sociální práce 6

6.6 Sociální práce 6

6.7 Sociální práce 6

6.8 Sociální práce 6

6.9 Sociální práce 6

6.10 Sociální práce 6

6.11 Sociální práce 6

6.12 Sociální práce 6

6.13 Sociální práce 6

6.14 Sociální práce 6

6.15 Sociální práce 6

6.16 Sociální práce 6

6.17 Sociální práce 6

6.18 Sociální práce 6

6.19 Sociální práce 6

6.20 Sociální práce 6

6.21 Sociální práce 6

6.22 Sociální práce 6

6.23 Sociální práce 6

6.24 Sociální práce 6

6.25 Sociální práce 6

6.26 Sociální práce 6

6.27 Sociální práce 6

6.28 Sociální práce 6

6.29 Sociální práce 6

6.30 Sociální práce 6

6.31 Sociální práce 6

6.32 Sociální práce 6

6.33 Sociální práce 6

6.34 Sociální práce 6

6.35 Sociální práce 6

6.36 Sociální práce 6

6.37 Sociální práce 6

6.38 Sociální práce 6

6.39 Sociální práce 6

6.40 Sociální práce 6

6.41 Sociální práce 6

6.42 Sociální práce 6

6.43 Sociální práce 6

6.44 Sociální práce 6

6.45 Sociální práce 6

6.46 Sociální práce 6

6.47 Sociální práce 6

6.48 Sociální práce 6

6.49 Sociální práce 6

6.50 Sociální práce 6

6.51 Sociální práce 6

6.52 Sociální práce 6

6.53 Sociální práce 6

6.54 Sociální práce 6

6.55 Sociální práce 6

6.56 Sociální práce 6

6.57 Sociální práce 6

6.58 Sociální práce 6

6.59 Sociální práce 6

6.60 Sociální práce 6

6.61 Sociální práce 6

6.62 Sociální práce 6

6.63 Sociální práce 6

6.64 Sociální práce 6

6.65 Sociální práce 6

6.66 Sociální práce 6

6.67 Sociální práce 6

6.68 Sociální práce 6

6.69 Sociální práce 6

6.70 Sociální práce 6

6.71 Sociální práce 6

6.72 Sociální práce 6

6.73 Sociální práce 6

6.74 Sociální práce 6

6.75 Sociální práce 6

6.76 Sociální práce 6

6.77 Sociální práce 6

6.78 Sociální práce 6

6.79 Sociální práce 6

6.80 Sociální práce 6

6.81 Sociální práce 6

6.82 Sociální práce 6

6.83 Sociální práce 6

6.84 Sociální práce 6

6.85 Sociální práce 6

6.86 Sociální práce 6

6.87 Sociální práce 6

6.88 Sociální práce 6

6.89 Sociální práce 6

6.90 Sociální práce 6

6.91 Sociální práce 6

6.92 Sociální práce 6

6.93 Sociální práce 6

6.94 Sociální práce 6

6.95 Sociální práce 6

6.96 Sociální práce 6

6.97 Sociální práce 6

6.98 Sociální práce 6

6.99 Sociální práce 6

6.100 Sociální práce 6

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Jaroslavu Vokounovi
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod.....	5
1 Osobní kontext.....	5
1.1 Biblické hodiny v ČCE.....	6
1.2 Sbor ECM.....	6
1.3 Současná pozice.....	7
2 Sociokulturní kontext.....	8
3 Církevní kontext.....	9
3.1 Církev v současné Evropě.....	9
3.2 Specifika české situace.....	10
4 Diecézní kontext.....	11
4.1 Přehled dosavadních pokusů o pastorační transformaci v Plzeňské diecézi.....	11
4.2 Práce Konzultačního týmu.....	13
5 Místní úroveň - římskokatolická farnost a svobodný sbor...15	
5.1 Rozdíly ve vnímání místní církve.....	15
5.2 Farnost Plzeň - severní předměstí.....	16
5.2.1 Vznik a současná podoba farnosti.....	16
5.2.2 Změny a jejich reflexe.....	19
5.2.3 Formulace vize a priorit farnosti.....	21
5.3 Křesťanské společenství Plzeň.....	24
5.3.1 Vznik a současná podoba sboru.....	24
5.3.2 Změny a jejich reflexe.....	25
5.3.3 Formulace poslání, vize a hodnot.....	25
5.3.4 Strukturální změny - delegování a změny stanov.....	26
6 Shrnutí analogií, závěry.....	31
Závěr.....	32
Poznámky, odkazy.....	33
Seznam literatury.....	34

Úvod

Tato bakalářská práce si klade za cíl popsat procesy organizačních a pastoračních proměn, jak se odehrávají ve dvou církevních společenstvích na území města Plzně: římskokatolické farnosti Plzeň - severní předměstí a místním sboru Církve Křesťanská společenství. Popisuje, jak se subjekty s odlišnými eklesiologickými koncepty vyrovnávají s měnícími se sociokulturními podmínkami.

Práce nejprve vyjasňuje výchozí pozici autora, motivaci pro zpracování zvoleného tématu. V další části jsou stručně popsány okolnosti, ve kterých je dáno působit současným církvím, a základní postoje, které k nim zaujímají.

Dále jsou popsány rozdíly ve struktuře a ve vnímání místní církve v obou zkoumaných společenstvích.

Pro zasazení do širšího kontextu jsou shrnuty dosavadní pokusy o transformační proměnu v plzeňské římskokatolické diecézi.

V hlavní části práce sleduje, jakým způsobem se v obou společenstvích pracuje se změnou: jak a kým je indikována její potřebnost, jak a kým je prováděna, jakým okruhem lidí je reflektována.

V závěru jsou oba přístupy srovnány.

1. Osobní kontext

Pro lepší pochopení pozice, ze které přistupuji ke zpracovávané problematice, si dovoluji prezentovat zde svoji zkušenost.

nost s církevním prostředím (nejen) v Plzni. Soustředím se přitom pouze na momenty, které mají vztah k tématu této práce.

1.1 Biblické hodiny v ČCE

V roce 1987, tedy ve svých devatenácti letech, jsem se začal intenzivněji zabývat otázkami, souvisejícími s křesťanskou vírou. Jako člověk pohybující se do té doby ve zcela výhradně ateistickém prostředí jsem hledal alespoň nejzákladnější orientaci.

Bylo mi doporučeno navštěvovat biblické hodiny pro mládež v Korandově sboru Českobratrské církve evangelické v Plzni. Tato shromáždění jsem pak navštěvoval zhruba rok, aniž by mi jako nově příchozímu byla věnována zvláštní pozornost. Nerozuměl jsem probíraným otázkám ani způsobu, jakým byly hodiny vedeny. Teprve když jsem se odhodlal vyslovit svoji nejistotu, byla mi pastorem doporučena „školka“ základů víry ve sboru Evangelické církve metodistické. Pastor svoje doporučení odůvodnil tím, že v jeho sboru „nejsou na obracení lidí zařízení“.

1.2 Sbor ECM

Na „školku“ (ve sboru ECM tehdy oficiálně užívaný název) chodilo asi deset většinou mladých lidí. Pastor Daniel Zajíc, v Plzni nově ustanovený, vedl setkání srozumitelnou formou, s jednoznačným zaměřením na evangelizaci. Po mnoha vnitřních bojích jsem se rozhodl stát křesťanem a na Velikonoce 1989 jsem byl ve sboru Maranatha Evangelické církve metodistické pokřtěn ponořením.

Nestal jsem se však členem sboru, a to z několika důvodů: Pastor mi hned od počátku doporučoval přerušení kontaktů s přáteli „ze starého života“. Protože jsem měl řadu opravdu

dobrých přátel (z nichž mnozí se později sami stali křesťany), nechtěl jsem toto doporučení akceptovat.

Kazatel se také velmi kriticky stavěl k mému angažmá okolo samizdatových tiskovin, protirežimních demonstrací a podobně. Tento náš spor vyvrcholil jeho prohlášením v rámci kázání, že účastníci demonstrace 17. listopadu 1989 pravděpodobně svým odporem proti režimu zhřešili.

Co mi však vadilo asi nejvíc, byl jakýsi malý respekt k tajemství Boha, člověka a světa. Snaha všechny otázky duchovního života racionálně „dovysvětlovat“ a zároveň ignorovat vše, co takto racionalizovat nelze, byla nejdůležitějším impulsem k mému odchodu z okruhu sboru Maranatha.

Po vzdálení se od metodistického prostředí jsem odešel studovat do Prahy, kde jsem rok navštěvoval biblické kursy Církve adventistů sedmého dne. Laskavost a vstřícnost lektorů zde však nemohla vyvážit fundamentalistický přístup k Písmu i k pojetí církve.

1.3 Současná pozice

Souběžně jsem začal docházet na vysokoškolské křesťanské společenství, kde k mému překvapení jednoznačně převažovali katolíci. Díky dosavadní zkušenosti jsem se domníval, že jejich tradiční církve už žádným „dorostem“ nedisponuje. Byl jsem pozván na bohoslužby s následnými diskusemi u Nejsvětějšího Salvátora v Praze, stal jsem se postupně jedním ze zakládajících členů převážně katolického společenství Noe, a na Velikonoce roku 1991 jsem byl přijat do Římskokatolické církve.

Z předchozích prostředí jsem si však přinesl například důraz na biblické studium, na komunitní rozměr církve či zkušenost s charismatickou modlitbou. Zároveň se podařilo uchovat

živé vztahy s mnoha bratry a sestrami jak z Evangelické církve metodistické, tak z jiných plzeňských sborů. Také tato skutečnost přispívá k prožívání ekumenického úsilí jako něčeho, co se mně bytostně dotýká.

V současné době pracovně působím jako pastorační asistent - vedoucí animátorů mládeže ve farnosti Plzeň - severní předměstí a jako učitel společenskovedních předmětů na dvou státních gymnáziích. Zároveň s několika dalšími provozuji pastorační, sociální a vzdělávací centrum v obci Holostřevy na Tachovsku, kde vzniká křesťanská komunita rodinného typu.

Z hlediska tématu práce je potřeba dodat, že v listopadu roku 2003 jsem byl otcem biskupem Radkovským jmenován moderátorem Konzultačního týmu pro pastorační transformaci Plzeňské diecéze.

2 Sociokulturní kontext

Žijeme v době, kterou z mnoha hledisek můžeme považovat za přelomovou. Změna paradigmat, o které mluví nejen vědci různých oborů, ale uvědomuje si ji alespoň intuitivně i značná část populace, vede k proměně obrazu světa i životní praxe. V evropském kulturním prostoru lze přes řadu místních odlišností vysledovat následující základní charakteristiky tohoto procesu:

- Tradiční instituce, které zajišťovaly sociální soudržnost, jsou vnímány s despektem. Krize důvěry zasahuje širokou škálu subjektů počínaje rodinou přes standardní politické strany až po struktury národního státu. V neposlední řadě je jí zasažena také církev.

- Všezahrnující, „objektivní“ obrazy světa ztrácejí na účinnosti. Model reality, postavený na racionální argumentaci a na kauzalitě je stále méně schopen oslovit současného člověka. Důraz se přesouvá na subjektivní prožitek, sdíleny jsou

spíše zážitky, kódy a symboly. Vedle sebe existují často protichůdné koncepce, aniž by mezi nimi byl vnímán rozpor.

- Proces ekonomické globalizace vyvolává pocit ohrožení kulturní identity na regionální, národní i mezinárodní rovině. Odpovědí je mnohdy obnovený nacionalismus a xenofobie, ale také znovuobjevený lokální patriotismus a citlivost pro místní pospolitost. Jiným projevem téhož v kombinaci s novými možnostmi komunikace je rozvoj nejrůznějších komunit, definovaných spíše společným usilováním, než konkrétním místem.

- V současné civilizaci je latentně přítomna možnost skokové změny k horšímu, ať už způsobené ekologickými, politickými, demografickými nebo jinými podněty (případně kombinací několika faktorů). To vede spolu s jinými příčinami k nárůstu výskytu neuróz a depresí či k posilování osobní životní strategie okamžitého zážitku bez zřetele k budoucím následkům.

- Negativní tendence mají zejména v některých sociálních a zájmových skupinách svoji protiváhu v obnovené citlivosti pro takové hodnoty, jako jsou vztahy, společenství komunitního typu, komunikace, vztah k přírodě a venkovu a podobně.¹

3 Církevní kontext

3.1 Církev v současné Evropě

Církev v Evropě byla po několik staletí určující silou pro utváření kultury. Dokonce i novodobá hnutí, která sama sebe definovala jako proticírkevní či protikřesťanská, byla zásadním způsobem ovlivněna křesťanskou interpretací světa. Církev však dnes působí v prostoru, formovaném z velké části zcela jinými modely. Věřící (často nevědomky a nereflektovaně) jsou těmito modely ovlivněni, nebo je a priori vnímají jako ohrožení.

Výše zmíněná nedůvěra k institucím má za následek klesající identifikaci věřících s celkem církve. Osobní „loajalita“ se spíše přesouvá na úroveň místních společenství a výrazných osobností. Věřící si ve stále větší míře volí svoji příslušnost ke konkrétnímu společenství spíše podle osobních preferencí, než podle „matrikového“ členství.

Nová situace vyvolává uvnitř zejména velkých církví určitou polarizaci - jejími dvěma krajními podobami jsou fundamentalismus a snaha o zpevnování struktur na jedné, subjektivismus a libovůle v rozhodování na druhé straně. Mezi těmito extrémy se nachází široká škála možností. Zda se podaří reagovat na změnu, aniž by se tím narušilo vědomí kontinuity s dosavadním vývojem církve, zůstává otevřenou otázkou.

3.2 Specifika české situace

Závěrem zmiňme alespoň heslovitě některá specifika české situace:

- Spolu s Estonskem a spolkovými zeměmi bývalé Německé demokratické republiky patří Česká republika k nejateističtějším státům v Evropě. Interpretace příčin jsou i uvnitř církve rozličné. Navíc není základní shoda ani v tom, zda je daný stav spíše katastrofou, nebo šancí a výzvou.

- Díky komunikační bariéře v období komunistické totality ztratila církev přirozený kontakt s děním v západní Evropě. Náhlé uvolnění vyvolalo v devadesátých letech na jedné straně přehnaná očekávání, na druhé obranářské reakce vůči všem novým vlivům.

- Zvláštním případem jsou diecéze, ležící na území tzv. Sudet, kde má díky téměř kompletní změně demografické struktury po druhé světové válce ztráta kontinuity a z ní plynoucí bezradnost ve vztahu k budoucnosti ještě zřetelnější podobu.²

4 Diecézní kontext

Plzeňská diecéze byla založena 31. května 1993, je tedy druhou nejmladší v České republice. Protože navíc zaujímá území, které vzhledem k počtu věřících můžeme považovat za misijní, objevuje se od počátku snaha přizpůsobit pastorači specifickým podmínkám. Shrňme si alespoň nejdůležitější snahy v této oblasti:

4.1 Přehled dosavadních pokusů o pastorační transformaci v Plzeňské diecézi

Pastýřský list otce biskupa *Obraz církve (1994)* - Popis obrazu církve v diecézi jako orientované především na vysluhování svátostí, s přežívajícím vnímáním ostrého předělu mezi klérem a laiky. Biskup zde vyzývá k překonání tohoto modelu utvářením „společenství života“ zejména v oficiálních strukturách a ve farnostech. Věřící jsou pobízeni k větší aktivitě při vydávání svědectví nevěřícímu okolí a k prohlubování vlastního duchovního života.

V tomto období se organizační úsilí zaměřuje na vybudování funkční diecézní kurie, v pastorační oblasti se objevuje snaha pořádat ve farnostech několikátýdenní duchovní obnovy.

Návrh pastorační strategie (1996) - Vzniká na základě výsledků diskusí na setkání cca. dvaceti kněží s diecézním vedením na faře v Železné Rudě v prosinci 1996. Návrh obsahuje zejména analýzu aktuální situace, zásady pro další hledání podob pastorače a určení pastoračních priorit. Na tvorbu dokumentu navázalo několik dalších setkání kněží a pastoračních spolupracovníků, která však nevedla k rozvinutí strukturovaného a reflektovaného procesu změny.

Vznik pastoračních rad (1995) - Byla ustanovena Diecézní pastorační rada, vydány stanovy pro fungování farních rad. Tato grémia měla umožnit rozvoj společenství v místní církvi a větší podíl věřících na ovlivňování podob pastorační práce. Diecézní pastorační rada měla v letech 1995 - 2001 cca. dvacet členů a pravidelně se scházela ke konzultacím o pastoračních otázkách. Od roku 2001, kdy byly změněny stanovy a snížen počet členů, se však nesešla.

Sněmovní proces (od 1997) - V červnu 1997 byl zahájen přípravný proces Plenárního sněmu katolické církve v České republice. Věřící v diecézi jsou vyzváni, aby se procesu zúčastnili vytvářením „sněmovních kroužků“. Oficiálně vzniká čtyřicet dva kroužků, v roce 2001 už je ale aktivních pouze 10 z nich. Jedním z důvodů je malá praktická podpora činnosti rad z centra.

Příprava pastoračního plánu a Pastorační konference (od 2001) - V dubnu 2001 vydal biskup Pastýřský list o pastoračním programu, ve kterém vyzval všechny věřící v diecézi ke spolupráci na obnově. Oznamil zároveň zahájení praktických kroků, které k obnově mají vést. Viditelným výsledkem bylo stanovení každoročních pastoračních priorit pro diecézi, podpora pořádání vikariátních konferencí a příprava „Pastorační konference“.

V únoru 2002 byla svolána konference na téma „Komunikace a dialog mezi kněžími a laiky v naší diecézi“. Konference se zúčastnilo 63 kněží i laiků. I přes rozporuplné ohlasy na průběh jednání ohlásil biskup záměr v pořádání podobných setkání pokračovat.

Pastorační záměry I. a II. (2002) - V květnu 2002 je v biskupem vybraném okruhu zahájena diskuse nad návrhem textu „Pastorační záměry v Plzeňské diecézi“. Text vznikl bez přímé

vazby na výše zmíněnou Pastorační konferenci ve skupině pastoračních spolupracovníků. Zabýval se především reformou pastoračních nástrojů diecéze, organizační restrukturalizací a možnostmi ekonomického zajištění místní církve. V listopadu byla jako výsledek dosavadních diskusí vydána druhá verze textu. Poté však k dalšímu systematickému zpracování nedošlo a biskup se rozhodl vrátit celý proces „více k začátku“ vytvořením úzké pracovní skupiny.

Administrativní restrukturalizace farností (od 2003)

Od počátku roku byla zahájena intenzivní příprava slučování stávajících farností do větších celků. Jednalo se o krok v podstatě vynucený demografickými, ekonomickými a pastoračními důvody. Po zevrubné přípravě se v roce 2005 přistoupilo k restrukturalizaci, jejímž výsledkem je vznik sedmdesáti jedné farností namísto více než tří set dosavadních. Tento krok je dosud nejviditelnějším výsledkem pokusů o transformaci diecéze.³

4.2 Práce konzultačního týmu (od 2003)

V září 2003 se v Horní Blatné sešel seminář o pastoračním plánování, na který byli pozváni všichni, kdo se v diecézi profesionálně věnují pastorači. Celého setkání se zúčastnilo 17 pastoračních pracovníků, z toho přibližně polovina kněží. Přítomen byl i biskup a generální vikář. Jedním z výstupů byl návrh na vytvoření Konzultačního týmu, který by dlouhodobě pracoval na procesu pastorační proměny. První úkol pro vznikající tým byl formulován následovně: „Do března 2004 navrhnout základní možné alternativy dalších fází procesu pastorační proměny v Plzeňské diecézi a během celého roku 2004 poskytovat diecéznímu vedení a vznikajícímu výkonnému týmu konzultační, analytické a podpůrné zázemí pro nutné přípravné kroky k zahájení další fáze tohoto procesu.“

Po svém oficiálním jmenování se pětičlenná skupina (dva kněží a tři pastorační asistenti) věnovala tvorbě návrhů na postupné transformační kroky. Za tím účelem se uskutečnilo několik (i celodenních) setkání s vedením diecéze, s pracovníky kurie a dalšími zainteresovanými osobami.

Tým v souladu se svým úkolem pracoval v pěti hlavních oblastech:

- Vypracovával návrhy průběhu procesu pastorační proměny, poté rozpracovával podrobné kontury koncepce, vybrané v průběhu konzultací s diecézním vedením.

- Podporoval přípravu vedení diecéze na transformační proces (konzultace, informace, zprostředkování formačních příležitostí).

- Pokoušel se spolupracovat na vytváření pastýřského týmu (zárodku zamýšlené Diecézní pastorační rady).

- Promýšlel možnosti finanční, metodické a informační podpory plánovanému pastýřskému týmu.

- Usiloval o iniciaci a systematické doprovázení klíčových a pilotních projektů pastorační proměny.

Průběžné výsledky práce týmu byly prezentovány na kněžském dnu, v Diecézním zpravodaji, v mnoha osobních rozhovorech i při dalších příležitostech. Viditelný praktický dopad byl však minimální, proto tým neusiloval o prodloužení svého mandátu, časově omezeného koncem roku 2005.⁴

5 Místní úroveň - římskokatolická farnost a svobodný sbor

5.1 Rozdíly ve vnímání místní církve

V římskokatolické církvi je jako místní církev vnímána obvykle diecéze, farnosti jsou pak „církvi pro místo“, a zcela specifické postavení mají různé řeholní a jiné komunity. Odpovědnost za celek diecéze, pastýřskou i organizační a právní, nese vposledku diecézní biskup. Je sice pravdou, že mnohé farnosti samy sebe prožívají jako víceméně autonomní celky - vědomí sounáležitosti s diecézí i vnímání autority biskupa jsou zde značně oslabeny. To však na základním schématu nic nemění. Navíc i v těchto farnostech je prožíváno spojení se světovou (katolickou) církvi, a to napříč časem i prostorem.

V Křesťanském společenství je základní jednotkou sbor, nebo misijní skupina. Sbor řídí staršovstvo, které nemusí nutně zvolit pastora. Sbory a misijní skupiny vysílají zástupce do Kolegia pastorů, které volí Radu kolegia pastorů a seniora. Tato struktura je velice mladá, několik let jednotlivé sbory a misijní skupiny pouze volně spolupracovaly. Vykazují značné odlišnosti ve spiritualitě, způsobu pastorační práce i vnitřní organizaci. Je přitom nutné vzít v úvahu, že historie Křesťanských společenství sahá pouze do roku 1990.⁵

Z důvodu popsaných rozdílů ve vnímání pojmu „místní církev“ jsem se rozhodl porovnávat subjekty srovnatelné velikostí a záběrem činnosti. U obou budu úsilí o změnu konfrontovat s širším církevním kontextem - patrnější to bude v případě katolické farnosti, která byla zvolena jako jeden z pilotních projektů pastorační transformace Plzeňské diecéze.

5.2 Farnost Plzeň - severní předměstí

5.2.1 Vznik a současná podoba farnosti

Farnost Plzeň - severní předměstí je nejmladší římskokatolickou farností v Plzeňské diecézi. Na jejím počátku stálo přání biskupa Radkovského obnovit v Plzni františkánskou komunitu. Tři mladí bratři františkáni přišli do Plzně v roce 1996. Podle původní varianty se měli usadit ve františkánském klášteře v centru města. Domnívali se však, že toto působiště by jim bránilo následovat vizi, již pokládali za směrodatnou - žít co nejbližší lidem, v současných podmínkách uvádět v život františkánský ideál prostoty a otevřenosti. Nakonec se nastěhovali do „panelákového“ bytu na sociálně pravděpodobně nejproblematictějším plzeňském sídlišti Vinice.

Bratři převzali některé místně příslušné pastorační úkoly - návštěvy v Domově důchodců, v Léčebně dlouhodobě nemocných, ve fakultní nemocnici apod. Některé další nároky, které na ně byly kladeny ze strany biskupství, však programově odmítli - nepřevzali péči o klášterní kostel v centru města, nechtěli sloužit nedělní mše na více místech, podílet se na vězeňské pastoraci atd. Svůj postoj zdůvodňovali potřebou nerozměňovat síly a soustředit se na vytváření bratrského společenství, otevřeného příchozím.

Tato strategie se ukázala jako nosná - v komunitním bytě se již po několika měsících začala scházet čtyři společenství, každodenně byla sloužena mše pro stále rostoucí počet účastníků, byt sloužil jako místo mnoha neformálních setkání. Byla oficiálně založena nová farnost, která si pro nedělní bohoslužby pronajala prostory bývalé lázeňské budovy Lochotínského pavilonku, který do té doby sloužil jako jedno z kulturních zařízení v majetku města.

Zároveň se stala naléhavou potřeba větších prostor pro scházení během týdne. Za tím účelem byla zakoupena a opravena budova bývalé mateřské školy v Plzni - Bolevci. Zde byly některé místnosti upraveny jako klauzura pro trvalé bydlení bratří, většinu prostor však františkánská komunita sdílí s příchozími - během týdne se v „Domečku“ vystřídá na různých formách setkání více než sto lidí - pravidelně se scházejí společenství mládeže i dospělých, probíhá výuka náboženství dětí, katecheze dospělých, duchovní obnovy, skautské schůzky, ekumenická setkání, společné akce farnosti (zahradní slavnosti, promítání z cest, přednášky, brigády), atd.

Od počátku je v činnosti bratří silně přítomen důraz na pastorační péči o mládež. Formace a osobní doprovázení mladých bylo podle zakladatelů farnosti vkladem pro budoucí směřování farního společenství.

V současnosti se k farnosti aktivně hlásí zhruba 350 lidí, asi třetinu tvoří mládež, další třetinu mladé rodiny s dětmi. Tím farnost výrazně vybočuje z obvyklé demografické skladby farností Plzeňské diecéze, kde právě tyto dvě kategorie jsou zastoupeny nejméně.

Přibližně polovina farníků bydlí na Lochotíně, ostatní dojíždějí z dalších plzeňských čtvrtí, někteří dokonce i z mimoplzeňských obcí. Farní rada tuto skutečnost reflektovala a mluví o dvojím typu příslušnosti k farnosti: příslušnost „místem“ a příslušnost „srdcem“ (oba typy se samozřejmě mohou prolínat). Potvrzuje se tak trend, patrný zejména ve velkých městech - „klasické“ farnosti, definované pouze místně, se s rostoucí mobilitou rozvolňují. Katoličtí křesťané si farnost vybírají spíše podle takových kritérií, jako je celková atmosféra (či dokonce spiritualita) farnosti, vstřícnost k rodinám s dětmi, kvalita sociálních vazeb, osobnost kněze a podobně. Oba modely jsou však v určitém napětí, daném dozríváním tra-

dičního pojetí. I u některých místně příslušných členů farnosti Plzeň - severní předměstí lze vysledovat přinejmenším podiv nad přítomností vzdálenějších farníků, příslušných pouze „srdcem“. Daný stav bude potřeba dále zpracovávat jak na farní, tak celodíecézni úrovni.

Farnost v poměrně krátké době zažila prudký nárůst počtu členů, a to z několika důvodů. Nabízela netradiční způsob pastorační služby mládeži - víkendové a prázdninové akce, dlouhodobé osobní doprovázení. Umožnila aktivní přístup laikům, brzy po svém vzniku ustanovila farní radu, které dala řadu kompetencí, do služeb a činností zapojila farníky ze všech věkových kategorií. Vytvořil se funkční tým animátorů mládeže, vedený nově zaměstnaným pastoračním asistentem. Rozvíjela se výuka náboženství, jejímž koordinováním byla pověřena katechetka, přijatá do farnosti na poloviční úvazek.

Objevila se cílená snaha směřovat k ekonomické soběstačnosti farního společenství. Při každoroční veřejné prezentaci výsledků hospodaření bylo opakovaně poukazováno na potřebu převzetí finanční spoluúčasti členy farnosti. U řady oslovených se výzvy setkali s negativní reakcí - návyk na ekonomické zajištění „z centra“ je zřejmě silný. Přesto se postupně podařilo zvýšit pravidelné příspěvky rodin a jednotlivců na (vzhledem ke katolickému prostředí) nadstandardní úroveň.

Farnost zavedla každoroční „pověřování ke službě“, při kterém se v průběhu nedělní mše shromáždění farníci modlí za všechny, kteří ve společenství vykonávají nějakou službu: animátory mládeže, vedoucí společenství dětí, lidi činné v charitní a sociální oblasti, hudebníky hrající při bohoslužbách, členy farní a ekonomické rady apod. Každoročně je takto povzbuzeno k další službě několik desítek farníků. Zároveň se

tak vyjadřuje ochota a schopnost kněží delegovat řadu kompetencí na laické spolupracovníky.

Postupně se vykrytalizovalo několik center či „ohnisek“, která výrazně ovlivňují praktický chod farnosti: komunita bratří františkánů, každotýdenní pracovní a modlitební schůzky zaměstnanců farnosti s bratřími (dále „Pracovní skupina“ - PS), farní rada, skupina animátorů mládeže. Vzájemné postavení těchto subjektů, jejich komunikační propojenost, mechanismy rozhodování a kompetence nejsou však dosud zcela vyjasněny. Lze to přičítat především novosti takového pojetí farních struktur v prostředí české církve, a tím i nepřítomnosti jednoznačných strukturních vzorů. Nutnost dalšího upřesňování odpovědí na naznačené otázky se objevuje zejména v okamžicích zásadních změn v životě farnosti.

5.2.2 Změny a jejich reflexe

Po čtyřech letech působení však františkánská provincie obměnila složení bratrské komunity, vedením společné duchovní správy byl pověřen P. Paschal Novák, OFM.

V souvislosti s těmito změnami vyvstala naléhavá potřeba reflexe, která chtěla hledat odpovědi zejména na následující otázky:

Jak lidé ve farnosti vnímají změny, čím reálně žijí, jaké jsou jejich potřeby?

Jak má probíhat pastorační práce? Jakými cestami se má dál ubírat?

Jaké jsou priority života farnosti?

Kde jsou ohniska farního života?

Jaký má farnost úkol vzhledem k místní církvi? Jak uchovat kontinuitu pastorační práce ve farnosti a zároveň zůstat otevřeni novým vlivům? Kdo má být nositelem kontinuity a generátorem změn?

Jaká má být v procesu změny role bratří františkánů, jaký je kompetenční vztah mezi jejich komunitou a farní radou?

Hledání odpovědí bylo nejprve tématem schůzek pracovní skupiny. Ta se rozhodla postupovat ve třech krocích:

- Uvědomit si zakladatelskou vizi farnosti a proměny, ke kterým došlo při jejím dosavadním naplňování. K tomu byli přizváni dva členové původní františkánské komunity.

- Zmapovat všechny aktuální aktivity ve farnosti, jejich přínos a potřeby.

- Hledat další nasměrování, pojmenovat hlavní důrazy pro nejbližší i vzdálenější budoucnost.

Pracovní skupina po několika setkáních připravila předběžné teze, které potom prezentovala farní radě. Ta pak došla k následujícím závěrům:

Konstatovala, že farnost je již utvořená, je dynamická a otevřená, jejím výrazným rysem je velký podíl laiků. Její existence je však i přes zdánlivou stabilitu velmi křehká, závislá na aktivitě poměrně úzkého okruhu lidí. Nelze proto nadále spoléhat pouze na energii počátečního entuziasmu. Hrozí sklouznutí k zahleděnosti do sebe, k vědomí vlastní výjimečnosti, výlučnosti, a tím k jisté uzavřenosti pro nově příchozí.

Farnost je vnímána jako lidsky přívětivá, a proto atraktivní. Právě v tom ale může být i určité ohrožení - dělat pouze to, co se líbí a bude lidmi přijato a oceněno.

Proto byly doplněny a zdůrazněny některé pastorační akcenty:

- zachovat a udržovat **otevřenost, přijetí, provázanost napříč skupinami** (generacemi) - k tomu je důležité hledat místa, ve kterých se lidé z různých skupin setkávají
- pořádat méně společenských akcí, jít více do hloubky, nabízet **více spirituálních aktivit**
- učit se **trvalému duchovnímu doprovázení**
- nenechat se pohltit potřebami okolí, kterých je víc, než jsme schopni zvládnout, **stanovit priority** svých služeb
- vést k **spoluzodpovědnosti** za růst farnosti
- systematicky pečovat o **ohniska farnosti**
- nenechávat se příliš ovlivňovat očekáváním zvenku

5.2.3 Formulace vize a priorit farnosti

V roce 2005 došla farní rada k potřebě prohloubené reflexe, jejímž cílem bylo podrobněji popsat a uvědomit si specifika farnosti, přesněji stanovit priority pastorační práce a formulovat vizi, která by byla dostatečně nosná pro delší časové období.

Zajímavé bylo, že tato „druhá vlna“ reflexe byla vyvolána proudem zdola - její potřeba vyšla od aktivních farníků - členů farní rady, kteří vnímali aktuálnost již výše zmíněných nebezpečí, z nichž za nejzávažnější považovali sebevnímání farnosti jako tzv. „klubu pohodářů“ - je nám spolu dobře a to stačí.

Je potřeba dodat, že členové františkánské komunity zejména v první fázi procesu formulování vize podporovali, ale nebyli jeho hlavními tvůrci.

Záměr formulovat vizi a priority byl opět nejprve projednán v pracovní skupině a poté předložen dalším dvěma grémiím - farní radě a skupině animátorů mládeže. Ve farní radě by-

lo potřeba nejprve vyjasnit, co je cílem celého usilování. Postupně došlo ke shodě: vize farnosti má být jakýmsi dlouhodobě použitelným „ukazatelem směru“, kdežto priority mají tento směr konkretizovat do praktických opatření pro aktuální situaci. (Určitá terminologická nejasnost a z ní vyplývající komunikační obtíže však provázely všechny následující rozpravy. Příčinou je zřejmě sklon řešit spíše aktuální provozní otázky a nepohybovat se v komunikaci na „metarovině“ dlouhodobějších strategických koncepcí. Ukazuje se, že je potřeba věnovat delší čas hledání shody ve vnímání základních pojmů. To však může být také problematické, neboť se jedná o další „metarovinu“ - komunikaci o komunikaci.)

Farní rada věnovala tématu několik svých pravidelných setkání, klíčové bylo celodenní výjezdní zasedání.

Po půlroční intenzivní práci bylo dosaženo následujícího konsensu:

„Vize farnosti

Jako zdroj inspirace a nástroj pro orientaci přijala římskokatolická farnost Plzeň - Severní předměstí následující **vizi:**

Učit se všechny oblasti života odevzdávat pod Kristovu vládu.

Chceme umožnit Bohu, aby nám pomáhal směřovat

- k rozvíjení spirituality společenství
- k otevřenosti vůči radostem i starostem našich bližních
- k růstu každého z nás

Chceme hledat svoji cestu ke svatosti prohlubováním našeho duchovního života

Chceme s odvahou k přijímání různosti žít plné lidské vztahy, jejichž vzorem je vnitřní život Trojice

Chceme lidem kolem nás nabízet život s Kristem jako možnost, která se týká každého.

Priority farnosti Plzeň - Severní předměstí

Posilovat vědomí sounáležitosti s farní rodinou. Učit se vnímat farnost jako "církve pro místo", tvořící jedno tělo s různými údy. Podporovat spoluzodpovědnost za společenství ve všech jeho dimenzích.

Podporovat, vyhledávat a iniciovat "ohniska života" ve farnosti. Dbát na to, aby se navzájem propojovala.

Inspirovat každého člena farní rodiny k takové podobě života s Kristem, která odpovídá jeho situaci a osobnímu povolání. Vyhledávat možnosti ke zralému duchovnímu vedení a doprovázení pro všechny kategorie farníků.

Za předpokladu zdravého života "uvnitř" farnosti vycházet "ven". Otevírat se hledajícím lidem, být připraveni je přijmout.

Být vnímaví pro vedení Duchem. Vytvářet předpoklady pro sdílení nových podnětů v co nejširším okruhu farníků."

Po dotvoření vize a priorit byly dohodnuty směry další práce:

1. Formou prezentace na širších fórech, v malých společenstvích i při osobních setkáních **seznámit farnost s oběma texty** tak, aby se mohly stát skutečně sdílenými. V lednu 2006 bylo svoláno setkání farníků s cílem společně zhodnotit minulost a současnost farnosti, seznámit se s texty a diskutovat o nich. Bylo povzbudivé, že při vysoké účasti se podařilo udržet kultivovanou a zainteresovanou diskusi. V říjnu 2006 (při příležitosti 10. výročí založení farnosti) se uskuteční celofarní duchovní obnova, zaměřená na každodenní prožívání jednotlivých bodů vize.

2. Postupně **uvádět do praxe jednotlivé body priorit.**

Byly zatím rozpracovány první dva - byly podrobně a jmenovitě popsány všechny služby ve farnosti a potřeby na nich zúčastněných farníků, byla zmapována všechna „ohniska života“ ve farnosti a jejich aktuální stav.

Proces tvorby Vize a Priorit prokázal svoji užitečnost. Vedl k široce založené diskusi o stavu a poslání farnosti, pro mnohé k oživení vědomí spolupatřičnosti k jejímu společenství a vděčnosti za něj. Vedl k lepšímu definování kompetencí jednotlivých farních grémií. Ukázal také, že nikdo z členů farní rady (včetně kněží) neměl do té doby komplexní přehled o veškerém farním „provozu“.

Proces také odkryl některé dosud otevřené otázky: Může být farní rada nositelem změny v situaci, kdy se její klíčoví členové (kněží) obměňují na základě rozhodnutí, vznikajících zcela mimo dosah tohoto grémia? Má být role laických členů spíše poradní, nebo „iniciační“? Kdo o tom má rozhodnout? Odpovědi budou jistě výsledkem náročného hledání a budou mít význam i pro další farnosti, postavené před potřebu změny.

Pro nejbližší měsíce bude důležité, zda se podaří proces udržet ve vědomí členů farní rodiny jako otevřený a potřebný.

5.3 Křesťanské společenství Plzeň

5.3.1 Vznik a současná podoba sboru

Sbor vznikl v roce 1991 původně jako zcela „nedenominační“, tzn. stojící mimo jakékoli církevní struktury. Původně bylo v čele dvanáctičlenné staršovstvo, rozhodující zásadně konsensuálně. Duchovním vedením byla pověřena Libuše Švadlenová. V roce 1992 se sbor po referendu rozhodl přijmout církevní řád Křesťanských společenství (KS). Do v té době již šestičlenného staršovstva je kooptován Karel Řežábek (původně KS

Praha), který se stává pastorem. Za první dva roky existence dosáhl počet členů cca. 150, přes různé obměny v následujících letech je toto číslo víceméně konstantní.

5.3.2 Změny a jejich reflexe

Sbor za poměrně krátkou dobu své existence zažil celou řadu organizačních změn, často velice podstatných. Vyjmenujme alespoň ty nejdůležitější, o kterých se zmiňují sborové dokumenty a které při osobním rozhovoru označil jako klíčové pastor Karel Řežábek:

- V roce 1993 je zavedena nová, tzv. smluvní forma členství. Členové sboru podepisují smlouvu, vyjadřující jejich přináležitost ke společenství a z ní plynoucí práva a závazky. Pro některé dosavadní členy jde o příliš zásadní krok, a tak se počet členů snižuje zhruba o 30 (po započítání těch, kteří naopak přišli nově.)

- V roce 1995 vzniká z členů KS Plzeň a YWAM „Misijní tým“, který přijímá jako svůj úkol působit ve vietnamské komunitě v Plzni. (Tým ukončuje svoji činnost po příchodu vietnamského misionáře Ngo Cong Liema v roce 2000.)

- V roce 2001 začíná KS spoluorganizovat Kurzy Alfa pro hledající. V dalších letech je pořádá samostatně (od roku 2003 pod názvem Setkávání 3pé - prostor pro přiblížení), na organizaci se podílí cca. 60 členů KS.

- V červnu 2004 došlo ke sloučení s plzeňským sborem Slovo života. Do staršovstva byli koptováni tři členové dosavadního staršovstva SŽ, také díky tomu je integrace i přes původní odlišnosti obou prostředí vnímána jako úspěšná.⁶

5.3.3 Formulace poslání, vize a hodnot

V létě 2005 formuluje staršovstvo „Poslání“, „Vizi“ a „Základní hodnoty“ KS Plzeň. Děje se tak na podnět pastora

Karla Řežábka, který pokládá takovou výslovnou formulaci za důležitou pro prohloubení identity společenství:

„Poslání

Naším posláním je *Milovat a inspirovat k lásce*.

Milovat Boha nejvíc, jak to jde a milovat svého bližního stejně jako sebe. Věříme, že ti, kdo milují - kdo Boží lásku poznávají, prožívají a předávají, inspirují k lásce i ostatní. Příklad lásky má moc vyvolat v těch, kdo Boha neznají touhu poznat Ho, a v těch, kdo Boha znají, touhu poznat Ho víc.

Vize

Naší vizí jsou *Lidé změnění Boží láskou*:

ve svém vztahu s Bohem,

ve svých nejužších vztazích - se svými nejbližšími,

ve svých širších vztazích - ve společenství,

v nejširších vztazích - ve společnosti.

Proto jako jednotlivci především chceme být těmi, kdo přijímají Boží lásku, opětují ji a nechávají se jí inspirovat k lásce vůči druhým.

Hodnoty

Našimi hodnotami jsou: *Víra, úcta, pravdivost, tolerance a zájem*. Hodnoty jsou vzájemně provázané a doplňují se, každou je třeba chápat v kontextu ostatních hodnot."⁷

5.3.4 Strukturální změny - delegování, změna stanov

V roce 2005 začíná proces strukturálních změn, které v konečném důsledku mohou být pro další život KS Plzeň klíčové."Pastor Karel Řežábek si uvědomuje limity dosavadního způ-

sobu řízení sboru a potřebu vytvoření jakéhosi „středního článku“, stojícího mezi staršovstvem na jedné a sborem na druhé straně. Mělo by jít o lidi, kteří budou kompetentní převzít pravomoci v jednotlivých oblastech sborového života, a tím doplnit působení pastora a staršovstva.

V září 2005 staršovstvo tuto myšlenku přijímá, začíná systematická práce na její realizaci. V prvním kroku je zmapována situace a potřeby jednotlivých oblastí, jsou vytipovány vhodné osoby pro budoucí skupinu, pro kterou je zvolen název „Vedoucí tým“ (VT). Druhý krok popisuje stav, ke kterému by tým měl směřovat. V posledním přípravném kroku jsou promyšleny cesty k realizaci.

Je postupně zformulováno **pět oblastí služby**:

1. „Venek“ - úkolem je věnovat se evangelizaci, oslovovat lidi bez osobního vztahu s Bohem. Hlavními nástroji jsou evangelizační akce (např. v Kurzech 3pé), kontaktní akce, evangelizace „v terénu“.

2. „Zástup“ - věnuje se lidem, kteří jsou v pravidelném kontaktu se sborem. Snaží se vytvářet prostředí, inspirující k hlubšímu společenství s Bohem a lidmi, k nalezení „duchovního domova“.

3. „Rodina“ - služba pro lidi, kteří jsou ve sboru pevně zakotveni. Nabízí možnosti k rozvíjení kvalitních a hlubokých vztahů a k rozvíjení „duchovního zdraví“.

4. „Škola“ - slouží těm, kdo se vědomě chtějí vzdělávat v otázkách víry a směřovat k duchovnímu růstu. Prostředky jsou pořádání kurzů a seminářů, péče o duchovní vedení a doprovázení.

5. „Jádro“ - jakási „služba pro služebníky“. Věnuje se těm, kdo jsou nasazeni ve službě druhým lidem. Poskytuje jim psychickou, morální a modlitební podporu. Vyhledává příležitosti k obnovování jejich sil.

Každá z oblastí má svého zástupce, připravujícího uvedení služby do života. Jsou podrobně popsány cílové skupiny a jejich potřeby, nástroje a cíle služby. Zformulovány jsou také pravomoce vedoucích jednotlivých okruhů. Zvláště jsou vyjmenovány kompetence, které si dočasně hodlá podržet staršovstvo.

Zatímco členství ve staršovstvu je vnímáno jako důsledek přímého povolání Bohem, role vedoucího týmu je dána obdarováním ke konkrétní službě.⁸

Popsané procesy se odrazily i ve změně Stanov KS Plzeň, ke které došlo v dubnu 2006. Ze současného znění stanov vybíráme alespoň ty zásady, které podstatnějším způsobem ovlivňují rozhodovací procesy a pastorační činnost.

Stanovy jsou uvedeny Vyznáním víry KS Plzeň (v rozšířené podobě se sbor ztotožňuje s Lausanským prohlášením, které je i součástí Základního dokumentu Církve Křesťanská společnost). Nově jsou součástí Stanov Poslání, Vize a Hodnoty KS Plzeň každý z bodů je přitom podrobně rozebrán a vysvětlen, doplněn souvisejícími biblickými citáty.

Dále Stanovy upravují členství ve sboru (z podmínek zmiňme již výše popsaný smluvní charakter členství a úvodní rozhovor s pastorem), dále práva a povinnosti člena, okolnosti ukončení a případného obnovení členství, podmínky a okolnosti provádění sborové kázně.

Důležité změny najdeme v odstavcích, věnovaných způsobu rozhodování ve staršovstvu. Před schválením poslední verze stanov rozhodovalo staršovstvo vždy na základě jednomyslné shody. Nové stanovy určují, že staršovstvo se má vždy snažit dosáhnout konsensu, ale není-li to možné, platí následující pravidla:

„V případě, že jednomyslnosti nebylo po modlitbách a rozhovorech dosaženo ani do příští schůze staršovstva (maximálně 1 měsíc), rozhoduje staršovstvo hlasováním:

V otázkách věroučných a strukturálních (např. povolání dalšího staršího nebo zřízení nového místního společenství) tříčtvrtinovou většinou,

V otázkách finančních, případně technických dvoutřetinovou většinou.

O odvolání hlavního pastora a staršího nadpoloviční většinou

O povolání hlavního pastora tříčtvrtinovou většinou

O ostatních záležitostech nadpoloviční většinou.“

Podrobně je také upraveno, jak se má postupovat v případě, kdy se hlasování neúčastní všichni členové staršovstva.

Další část stanov definuje pozici a pravomoce hlavního pastora. Hlavní pastor je ustanovován staršovstvem, po ustanovení je jeho součástí. Svolává jednání staršovstva a řídí je. Má zodpovědnost za vedení, dbá o věrnost poslání, vizi a hodnotám sboru.

V nově schválených stanovách se projevuje výše zmíněné vytváření „Vedoucího týmu“ (VT): Pastor svěřuje členům VT část svých kompetencí, spolu s VT připravuje opatření a směrnice pro sborový život - ty pak podléhají schválení staršovstvem. Vedoucí tým by tedy měl ovlivňovat a vést jednotlivé oblasti sborového života, být přítom ve shodě s vizí sboru a s intencemi staršovstva. Nositelem vize však zůstává především staršovstvo.

Použijeme-li k vyjádření vztahu hlavní pastor - staršovstvo - vedoucí tým analogii z firemního prostředí, můžeme staršovstvo vnímat jako jakousi „dozorčí radu“ a výkonný tým jako „střední management“. Pastor v současné době tvoří komunikační a organizační spojnicí mezi oběma rovinami.

Nově zřizovanou institucí jsou poradci hlavního pastora. Každý z nich má právo zřídit si tým příslušný pro svoji oblast. Hlavní povinností je asistovat hlavnímu pastorevi při vedení VT. Funkce poradce je delegovaná a vymezená jeho úkolem. V současné době působí v KS Plzeň dva poradci - pro oblast řízení a pro oblast vztahů a komunikace.

Závěrečná část stanov se týká zřizování a fungování nových místních společenství a misijních děl, jejich vztahu k mateřskému sboru.⁹

Vzhledem k povaze Církve Křesťanská společenství není potřeba, aby popisované změny schvaloval jakýkoli orgán, stojící mimo KS Plzeň. Proměny nejsou na „nadsborové úrovni“ ani šířeji konzultovány - podle pastora Řežábka bude lépe počkat, až jak se nové struktury osvědčí. Pokud zkušenosti budou pozitivní, může nové uspořádání sloužit jako inspirace. V žádném případě se nemá stát vzorem, který by byl pro ostatní sbory KS závazný.¹⁰

Dodejme, že současnou Církev Křesťanská společenství tvoří sbory s velmi rozdílným přístupem k potřebě mezisborové spolupráce, a proto je možné i na této rovině očekávat posuny. Jejich prognózování přesahuje možnosti autora i tématu této práce. Bude však jistě zajímavé sledovat, nakolik bude docházet ke zpevnování či rozvolňování dosavadních forem.

6. Shrnutí analogií, srovnání

Závěrem shrňme základní zjištěné shody a rozdíly:

Obě společenství se snaží stále přesněji definovat vlastní identitu. Prakticky ve stejném období formulují svoji vizi a s ní související texty („Priority farnosti“ v jednom, „Hodnoty“ a „Poslání“ sboru v druhém případě). Zodpovědné autority přitom shodně konstatovaly, že ještě zhruba před dvěma lety by se jim podobná snaha jevila jako nadbytečná.

Ve farnosti bylo obtížnější komunikovat o společné vizi, než ve sboru KS - to je ovlivněno dosavadním převažujícím vnímáním farnosti jako subjektu, do kterého člověk automaticky „spadá“ už místem svého bydliště. Naopak zde je podstatně silnější povědomí přináležitosti k širší domovské církvi.

Zpřesňování identity místního společenství je pravděpodobně reakcí na posilování příslušnosti ke konkrétní komunitě, jak bylo zmíněno v kapitole 3.1. Analogická snaha na úrovni diecéze byla (alespoň zatím) neúspěšná - zřejmě proto, že pro většinu zúčastněných není diecéze dost přehledným a uchopitelným celkem na to, aby se s ním mohli osobně identifikovat.

V obou společenstvích je patrná snaha o větší sdílení zodpovědnosti, o delegování některých kompetencí. V KS vedla k vytvoření Vedoucího týmu, ve farnosti k posilování role farní rady a dalších grémií (pracovní skupina, animátoři mládeže, jednotlivá společenství). V KS přichází podnět ze strany pastora, ve farnosti laici aktivně vstupují do prostoru, který je uvolněn františkánskou komunitou. Souběžně probíhá dialogicky vstřícné vyjasňování pozic nových grémií vůči dosavadním strukturám.

Obdobnou snahu o vytvoření nového poradního a konzultačního orgánu (Pastorační rady) vyvíjel na úrovni diecéze „Konzultační tým“.

Zásadní rozdíl mezi oběma společenstvími je ve formálním vyjadřování příslušnosti k nim. Zatímco KS postupně dospělo ke smluvnímu členství s jasně vyjádřenými právy a závazky, podmínky příslušnost k farnosti nejsou jasně definovány. Také proto existuje v rámci farnosti určité napětí mezi jejím „územním“ a „zájmovým“ vymezením.

Závěr

Z předchozího je patrné, že v obou popisovaných společenstvích je přítomno vědomí potřebnosti změny. I přes strukturální rozdíly v chápání církve, popsané v kapitole 5.1, najdeme řadu analogických důrazů. Jsme přesvědčeni, že při nejmenším na organizační a strukturální rovině se sbor KS Plzeň a římskokatolická farnost Plzeň - severní předměstí mohou v mnohém vzájemně inspirovat.

Poznámky, odkazy:

- ¹ VANIER, J. *Rodí se nová naděje*. Praha: Zvon, 1997. ISBN 80-7113-160-1. str. 15 - 20
- ² Hruška, P. *Duch oživuje, nevhodné struktury zabíjejí: Pastorační situace v Plzeňské diecézi na přelomu tisíciletí*. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na
WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>
- ³ Hruška, P. *Od obrazu k ikoně: Deset let snah o pastorační strategii v Plzeňské diecézi*. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na
WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>
- ⁴ KONZULTAČNÍ TÝM PRO PASTORAČNÍ TRANSFORMACI „Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!“. Podněty k procesu pastorační proměny v Plzeňské diecézi. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na
WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>
- ⁵ Církev Křesťanská společenství Základní dokument Církve Křesťanská společenství. [online]. Dostupné na
WWW: //<<http://www.kaes.3pe.cz>>
- ⁶ Křesťanské společenství Plzeň *Speciál k 15. výročí KS Plzeň*. Materiál pro vnitřní potřebu. Plzeň, 2006.
- ⁷ Křesťanské společenství Plzeň *Stanovy Křesťanského společenství Plzeň*. [online]. Plzeň 2006. Dostupné na
WWW: //<<http://www.kaes.3pe.cz>>
- ⁸ Strukturovaný rozhovor R. Frouze s Karlem Řežábkem, vedený v Plzni 18. 6. 2006. Součástí rozhovoru byla prezentace dosud nezveřejněných materiálů o struktuře a funkci budoucího týmu.
- ⁹ Křesťanské společenství Plzeň *Stanovy Křesťanského společenství Plzeň*. [online]. Plzeň 2006. Dostupné na
WWW: //<<http://www.kaes.3pe.cz>>
- ¹⁰ Strukturovaný rozhovor R. Frouze s Karlem Řežábkem, vedený v Plzni 18. 6. 2006.

Seznam literatury

A. Publikace, články, studie

COVEY, S. *Bez zásad nemůžete vést*. Praha: Pragma, 2003. ISBN 80 - 7205 - 904 - 1.

COZZENS, D. B. *Měnící se tvář kněžství*. Praha: Benediktinské arcidiákonství, 2003. ISBN 80-902682-7-7.

HALÍK, T. *Co je bez chvění, není pevné*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 80-7106-628-1.

HARRINGTON, D. *Proces obnovy farností v dublinské diecézi*. [online]. Plzeň, 2003. Dostupné na WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>

HRUŠKA, P. *Duch oživuje, nevhodné struktury zabíjejí: Pastorační situace v Plzeňské diecézi na přelomu tisíciletí*. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>

HRUŠKA, P. *Na tvé slovo, Pane: Pastorační plánování ve světě*. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>

HRUŠKA, P. *Od obrazu k ikoně: Deset let snah o pastorační strategii v Plzeňské diecézi*. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>

KEHL, M. *Kam kráčí církev? Diagnóza doby*, Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2000.

KOTTER, J. P. *Vedení procesu změny*. Praha: Management Press, 2000.

PECK, S. P. *Nevyšlapanou cestou*. Praha: Odeon, 1994. ISBN 80-207-0469-8.

SCHLEMMER, K., DEMEL, Z. *Pronikavá změna pastorace, nebo sebezáchovný provoz? Být církví misionářským způsobem: Sborník příspěvků z Mezinárodního pastoračně teologického symposia v Českých Budějovicích*. České Budějovice: Teologická fakulta Jihočeské univerzity, 2005. ISBN 80-7040-814-6.

VANIER, J. *Rodí se nová naděje*. Praha: Zvon, 1997. ISBN 80-7113-160-1.

B. Dokumenty

Biskupství plzeňské, Stanovy diecézní pastorační rady ze 6. října 1994, In ACEP 10/94, Č. j. 2654/94

Biskupství plzeňské, Stanovy diecézní pastorační rady z 12. listopadu 1994, In ACEP 12/01, Č. j. 1863/2001

CÍRKEV KŘESŤANSKÁ SPOLEČENSTVÍ, *Základní dokument Církve Křesťanská společenství*. [online]. Dostupné na WWW: //<<http://www.kaes.3pe.cz>>

Dokumenty II. vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-089-3.

JAN PAVEL II. *Novo millennio ineunte: Apoštolský list na závěr Jubilejního roku 2000*. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2001.

JAN PAVEL II. *Ecclesia in Europa: Postsynodální apoštolská exhortace*. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 2003.

KONZULTAČNÍ TÝM PRO PASTORAČNÍ TRANSFORMACI „*Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!*“: *Podněty k procesu pastorační proměny v Plzeňské diecézi*. [online]. Plzeň, 2004. Dostupné na WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastor_plan.html>

KŘESŤANSKÉ SPOLEČENSTVÍ PLZEŇ *Smlouva o členství*. [online]. Dostupné na WWW: //<<http://www.kaes.3pe.cz>>

KŘESŤANSKÉ SPOLEČENSTVÍ PLZEŇ *Speciál k 15. výročí KS Plzeň*. Materiál pro vnitřní potřebu. Plzeň, 2006.

KŘESŤANSKÉ SPOLEČENSTVÍ PLZEŇ *Stanovy Křesťanského společenství Plzeň*. [online]. Plzeň 2006. Dostupné na WWW: //<<http://www.kaes.3pe.cz>>

RADKOVSKÝ, F. *Pastýřský list k pastoračnímu zaměření roku 2004*. [online]. Plzeň, 2003. Dostupné na WWW: //<http://www.bip.cz/info/dokumenty_pastyr_listy.html>

ABSTRAKT

Frouz, R. *Pastorační transformace v římskokatolické farnosti Plzeňské diecéze a ve sboru Křesťanské společnosti Plzeň (popis a srovnání)*. České Budějovice 2005. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce J. Vokoun.

Klíčové pojmy: sociokulturní změny, pastorage, pastorační transformace, vize, sdílené hodnoty, delegování kompetencí, společenství, farnost, sbor, diecéze, církev.

Práce se zabývá procesy změny v oblasti pastorage na úrovni dvou místních církevních společenství v Plzni

- římskokatolické farnosti a sboru Křesťanská společenství. Popisuje posuny v sebeidentifikaci, organizaci a řízení daných subjektů. Vše zasazuje do širšího osobního, sociokulturního a církevního kontextu.

Hlavní část práce paralelně popisuje změny na úrovni sboru Křesťanské společnosti Plzeň a Římskokatolické farnosti Plzeň - severní předměstí v posledních cca. deseti letech.

V závěru jsou změny zhodnoceny a je provedeno srovnání. Je konstatováno, že i přes rozdíly v teologických a eklesiologických koncepcích můžeme v obou popisovaných prostředích sledovat mnohé analogické procesy.

Abstract

PASTORAL TRANSFORMATION IN THE ROMAN CATHOLIC PARISH OF THE PILSEN DIECESE AND IN THE CONGREGATION OF CHRISTIAN COMMUNION OF PILSEN (DESCRIPTION AN COMPARISON)

Key words: Socio-cultural changes, pastoration, pastoral transformation, vision, shared values, delegating of competences, communion, parish, congregation, diocese, church.

The thesis deals with transformation processes in the field of pastoration on the level of two local church communions in Pilsen. It describes advance in self-identification, organisation and management of given subjects. Everything is set in wider personal, socio-cultural and church context.

The major part of this thesis describes parallel changes on the level of the congregation of Christian Communion of Pilsen and Roman Catholic Parish Pilsen - North during recent about ten years.

The conclusion contains evaluation and comparison. It is suggested that in spite of differences in theological and ecclesiological concepts we can notice a lot of analogical processes in both described environments.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TEOLOGICKÁ FAKULTA
knihovna
Kněžská 8
370 01 České Budějovice